# PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

# PAMUKKALE UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

ISSN 1308 - 2922 Sayı/*Number* 6 Nisan/April 2010

**Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü**
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına
Doç. Dr. Bilal SÖĞÜT

**Baş Editör**
Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR

**İngilizce Düzeltme**
Yrd. Doç. Dr. Yavuz ÇELİK

Hakemli bilimsel bir dergi olan PAUSBED yılda üç kez yayımlanmaktadır.
Dergide yayımlanan çalışmalardan, kaynak gösterilmek şartıyla alıntı yapılabilir.
Çalışmaların tüm sorumluluğu yazarına/yazarlarına aittir.

**Grafik ve Dizgi**
Gülderen ÇAVUŞ ALTINTAŞ

**Baskı**
Dijital Düşler
0212 279 64 44

**Yazışma Adresi**
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rektörlük Binası Kat: 2
Kınıklı Kampusu 20070 Kınıklı – DENİZLİ / TÜRKİYE
Tel. + 90 (258) 296 22 10 Fax. +90 (258) 296 23 47
e-posta: **pausbed@pau.edu.tr**

## Danışma ve Yayın Kurulu

| | |
|---|---|
| Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR | Pamukkale Üniversitesi |
| Doç. Dr. Ramazan BAŞTÜRK | Pamukkale Üniversitesi |
| Doç. Dr. Milay KÖKTÜRK | Pamukkale Üniversitesi |
| Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM | Pamukkale Üniversitesi |
| Doç. Dr. Yasin SEZER | Pamukkale Üniversitesi |
| Doç. Dr. M. Yaşar ERTAŞ | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Aydın SARI | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Nurten SARICA | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Kerim DEMİRCİ | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Kamil ORHAN | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Recep Şahin ARSLAN | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Türkay Nuri TOK | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Saim CİRTİL | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Türkan ERDOĞAN | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Safi Avcı | Pamukkale Üniversitesi |

## Hakem Kurulu

| | |
|---|---|
| Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN | Pamukkale Üniversitesi |
| Prof. Dr. Adnan İNCE | Doğu Akdeniz Üniversitesi |
| Prof. Dr. V. Doğan GÜNAY | Dokuz Eylül Üniversitesi |
| Prof. Dr. Emine YENİTERZİ | Selçuk Üniversitesi |
| Prof. Dr. Hatice SOFU | Çukurova Üniversitesi |
| Prof. Dr. Kubilay AKTULUM | Süleyman Demirel Üniversitesi |
| Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ | Atatürk Üniversitesi |
| Prof. Dr. Seda SARACALIOĞLU | Adnan Menderes Üniversitesi |
| Prof. Dr. Sedat SEVER | Ankara Üniversitesi |
| Prof. Dr. Selim BEKÇİOĞLU | Adnan Menderes Üniversitesi |
| Doç. Dr. Asuman BALDIRAN | Selçuk Üniversitesi |
| Doç. Dr. Hasan BAKLACI | İzmir Ekonomi Üniversitesi |
| Doç. Dr. M. Bahattin ACAT | Osmangazi Üniversitesi |
| Doç Dr. Mehmet Yaşar ERTAŞ | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Banu YANGIN | Hacettepe Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Ercan HAYTAOĞLU | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Fatma KALPAKLI | Selçuk Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Gülhiz AKÇA | Selçuk Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Meryem AYAN | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Mesiha TOSUNOĞLU | Kırıkkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Nurten SARICA | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Selim KARAHASANOĞLU | Pamukkale Üniversitesi |
| Yrd. Doç. Dr. Selma ELYILDIRIM | Gazi Üniversitesi |
| Dr. Yasemin ER | USA |

Dergimizin bu sayısına gönderilen makaleleri değerlendiren hakem kuruluna teşekkürlerimizi sunarız.

**Sekreterya**

Recep DURMUŞ
Şule TURAN
Azize ŞIRALI

# İÇİNDEKİLER/*CONTENTS*


Hakan AYGÖREN – Emin KURTCEBE..... **1**
**Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Bağımsız Denetim, Uluslararası Muhasebe Standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Basel II Kriterleri Yönüyle Genel Değerlendirmesi**
*General Evaluation of the New Turkish Commerce Code by Auditing, International Accounting Standards, International Financial Reporting Standards and Basel II*

C.Yılmaz MADRAN..... **11**
**The Ideology in Jane Austen's Emma**
*Jane Austen'ın Emma'sında İdeoloji*

George CALCAN..... **21**
**Perception of the Romanian-Ottoman Relationships in the Romanian History Textbooks**
*Rumen Tarih Kitaplarında Romanya-Osmanlı İlişkilerinin Algılanması*

H.Nalan GENÇ – Sevinç AKDOĞAN..... **31**
**Approches Et Tendances De L´Apprentissage Du Fle Et La Grammaire Dans La Perspective Actionnelle**
*Yabanci Dil Olarak Fransızca'nın Öğretiminde Yaklaşım ve Eğilimler ve Eylemsel Çevrende Dilbilgisinin Yeri*

Mati TURYEL..... **41**
**Issues of Mimicry and Assimilation in Clive Sinclair's "Smart Alecks" and "My Cv"**
*Clive Sinclair'in "Smart-Alecks" ve "My Cv" Adlı Eserlerinde Taklit ve Asimilasyon Sorunları*

Osman DOĞANAY..... **51**
**Isauria Heykeltraşlık Sanatında Herakles'in Keryneia Geyiğini Yakalaması Sahnesi**
*Isaurian Sculptural Depictions of Heracles' Capture of the Keryneian Deer*

Saadet KARAKÖSE..... **61**
**İki Ünlü Şairin Karşılaştırılması: Nedim ve Dertli**
*A Comparison of Two Famous Poets, Nedim and Dertli*

Emine GÖZEL - Erdoğan HALAT..... **73**
**İlköğretim Okulu Öğretmenleri ve Zaman Yönetimi**
*Elementary-School Teachers and Time Management*

Hayati AKYOL - Erol DURAN..... **91**
**Ana Sınıfında Yazıya Hazırlık Eğitimi Almanın İlköğretim Birinci Sınıf Yazı Öğretimine Etkisi**
*The Effects of the Writing Preparation in the Pre-School Education on First-Grade Writing Education*

Fatma SUSAR KIRMIZI..... **99**
**İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı İş Birlikli Öğrenme Yönteminin Özetleme Stratejisi Üzerindeki Etkileri**
*The Effects of Cooperative Learning Method Based on Multiple Intelligence Theory on Summarizing Strategy in Teaching Turkish to 4th-Grade of Primary School*

Recep ARSLAN – Saye ZİBANDE..... **109**
**And They Wrote Happily Ever After: Fairy Tales in English Language Writing Classes**
*Ve Sonsuza Değin Hep Mutlulukla Yazdılar: İngilizce Yazma Derslerinde Masal Kullanımı*

*Pamukkale Üniversitesi*
*Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*
*Sayı 6, 2010, Sayfa 1-9*

# YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN BAĞIMSIZ DENETİM, ULUSLARARASI MUHASEBE STANDARTLARI, ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI ve BASEL II KRİTERLERİ YÖNÜYLE GENEL DEĞERLENDİRMESİ

**Hakan AYGÖREN * - Emin KURTCEBE ****

**Özet**

1 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe giren ve 53 yıldır uygulamada olan Türk Ticaret Kanunu, söz konusu süre içerisinde, Türkiye'de ve dünyada yaşanan önemli ekonomik gelişmeler karşısında çağın gereksinimlerine cevap vermede yetersiz kalmıştır.

Yeni TTK ile, denetim bağlamında, açık, şefaf ve güvenilir bilgilerin kamuya açıklanması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde hedeflenen, Türkiye Muhasebe Standartları ile uyumlu bir denetimin yapılması ve içerik ve amaç yönünden, denetim sonucunda ortaya çıkacak olumlu veya olumsuz finansal sonuçlara güvenin sağlanmasıdır. Bu denetime, küçük, orta ve büyük, halka açık olan veya olmayan, hisseleri borsada işlem gören veya görmeyen tüm şirketler dahildir. Bu çalışma Yeni TTK'nın, işletmelerin uluslararası standartlara uyumu ve bağımsız denetimi yönüyle ekonomik hayata getireceği önemli düzenlemeleri içermektedir.

**Anahtar Kelimeler:** *TTK Tasarısı, Bağımsız Denetim, Uluslararası Standartlar, Basel II*

# GENERAL EVALUATION OF THE NEW TURKISH COMMERCIAL CODE FROM THE ASPECTS OF INDEPENDENT AUDITING, INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS, INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS AND BASEL II CRITERIA

**Abstract**

The current Turkish commercial code, which was put into practice on January 1 1957 and has been at work for 53 years, has become inadequate to meet the requirements of the age in the face of the domestic and recent global economic crises within this period.

The New Turkish Commerce Code has been intended to establish clear, transparent and reliable public disclosure in terms of auditing. The primary objective is to provide an auditing system consistent with Turkish Accounting Standards and to build credibility for all financial results, whether positive or negative, that come out of the auditing from the perspectives of content and purpose. This type of auditing includes all firms, whether they are small, medium or large and publicly held or not, and whether their shares are processed in the stock market.

This work includes the important arrangements which The New Turkish Commercial Code will introduce to the economic life in terms of International Financial Reporting Standards and independent auditing.

**Key Words:** *The Bill of Turkish Commerce Code, Independent Audit, International Standarts, Basel I*

## GİRİŞ

1 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe giren ve 50 yılı aşkın süredir uygulamada olan Türk Ticaret Kanunu (TTK), söz konusu süre içerisinde hem Türkiye'de hem de dünyada yaşanan önemli ekonomik gelişmeler karşısında çağın gereksinimlerine cevap vermede yetersiz kalmıştır.

Bir yandan Avrupa Birliği'ne girme mücadelesinde olan ülkemiz diğer yandan da uluslararası piyasaların bir parçası olmak ve onlarla rekabet etmek zorundadır. Dolayısıyla Avrupa Birliği düzenlemelerinin yanı sıra uluslararası piyasaların düzenlemelerine de uyum sağlanması Türkiye açısından bir zorunluluktur.

* Doç.Dr. Hakan AYGÖREN, Pamukkale Üniversitesi, İİBF, haygoren@pau.edu.tr
** Emin KURTCEBE, Pau İşletme Doktora Programı öğrencisi, eminkurtcebe@gmail.com

İşte bu zorunlulukların bir sonucu olarak, ekonomik, siyasi ve hukuki anlamda çağın gereksinimlerine uyum sağlamaya yönelik düzenlemeler kapsamında Yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarının genel olarak değerlendirilmesinde ilk dikkati çeken yönü, sade ve anlaşılır Türkçe ile kaleme alınmış olmasıdır.

Kurumsal yönetim ilkelerini de içeren Yeni TTK Tasarısı, tek bir tanım için üst düzeyde mevzuat imkânı yaratmaktadır. Buna göre, TTK Tasarısı, öngörmüş olduğu şeffaf ve kurumsal ticaret düzeni ile KOBİ'ler için önemli bir dönüşümü de beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda tasarının konu ile ilgili getirdiği en önemli yeniliklerden biri, işletmelerin muhasebe düzenlerinin, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın (UFRS) birebir çevirisi olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS) göre hazırlanacak olmasıdır.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın denetlemeye ilişkin hükümleri, Türk hukukunda mevcut ve hiçbir işlevi olmayan iç denetim sistemini kaldırarak tamamen bağımsız denetim esası üzerine inşa edilmiştir.

## 1. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU İHTİYACI

1 Ocak 1957 tarihinde yürürlüğe giren ve 50 yılı aşkın süredir uygulamada olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, ülkemizin ticari, sanayi ve hizmet sektörünün kendisine özgü ilişkilerini iyi bir şekilde düzenlemiş; Türk Ticaret Hukuku'nun gelişmesinde etkin bir rol oynamıştır.

Ancak, TTK zamanla; ülkemizde ve dünyada yaşanan önemli ekonomik, siyasi ve hukuki gelişmeler karşısında çağın gereksinimlerine cevap vermede yetersiz kalmıştır. Özellikle mevcut sistemlerini yeniden organize eden Avrupa ülkelerinin, Avrupa Birliği çatısı altında bir bütün olarak şekillenmesi ve ortak para birimine geçmeleri, ülkemiz açısından da ticari işlemleri düzenleyen yasaların yeniden yapılandırılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Bir yandan Avrupa Birliği üyesi olma mücadelesinde olan ülkemiz diğer yandan da uluslararası piyasaların önemli bir parçası olmak ve onlarla rekabet etmek zorundadır. Dolayısıyla, Avrupa Birliği düzenlemelerinin yanı sıra uluslararası piyasaların düzenlemelerine de uyum sağlanması Türkiye açısından bir zorunluluktur.

Ekonomik, siyasi ve hukuki gelişmelere uyum sağlamaya yönelik düzenlemeler kapsamında Yeni Türk Ticaret Kanunu Tasarısı, üniversiteler, yüksek yargı organları, meslek kuruluşlarıyla ilgili bakanlık temsilcilerinden oluşturulan bir komisyon tarafından hazırlanmıştır. Yaklaşık 10 yıl süren çalışmalar sonucunda, 1535 madde olarak hazırlanan TTK tasarısı, 26 Kasım 2008 tarihinden itibaren T.B.M.M. genel kurulunda görüşülmeye başlanmıştır.

Kurumsal yönetim ilkelerini de içeren Yeni TTK'nın yasalaşmasıyla şirketlerin yönetim anlayışlarında da çok önemli değişiklikler söz konusu olacaktır. Yeni TTK Tasarısı, kurumsal yönetim; dürüstlük ve şeffaflık ilkeleri çerçevesinde oluşturulacak sistematik bir yapı öngörmektedir. Bu sistematik yapı ise, şirketlerin ileride maruz kalabilecekleri problemleri ve riskleri önceden tespit edebilecek bir şekilde tasarlanmış olmasını gerektirir.

Yeni TTK, halka açık ve halka açık olmayan tüm işletmelerin muhasebe ve finansal raporlama konularında, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yayınlanan Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (UFRS) uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS) uyma zorunluluğunu getirmektedir.

## 2. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU İLE İŞLETMELERDE DENETİM

Yürürlükteki 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun anonim şirketlerin denetlenmesine ilişkin hükümleri, bu hükümlerle amaçlanan etkin bir denetlemeyi gerçekleştirmeye elverişli değildir. Zira, bu hükümlerde denetçiler bir iç organ olarak düzenlendiğinden, anonim şirketlere egemen olan çoğunluk ilkesi uyarınca denetçiler, şirketin çoğunluğunu oluşturan pay sahipleri tarafından seçilmekte ve bunun sonucunda da bağımsız ve tarafsız bir denetim söz konusu olamamaktadır. Bunun yanı sıra, TTK'da denetçilik için Türk vatandaşlığı dışında eğitim, tecrübe, uzmanlık gibi hiçbir kriterin aranmamış olması da etkin bir denetimin ortaya çıkmamasına neden olmaktadır. Denetçiler, sadece kanunda zorunlu organları şeklen tamamlamak üzere seçilen ve hiçbir işlevi olmayan kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sermayenin giderek globalleştiği, sınırları aşarak artık her ülkede serbestçe dolaştığı ve yatırımlar gerçekleştirdiği, şirket yönetimlerinde

kurumsallaşmanın teşvik edildiği ve ön plana çıktığı bu çağda, Türkiye'nin böyle bir denetim, daha doğrusu "denetimsizlik" sistemiyle yabancı sermayeyi kendisine çekmesi mümkün değildir. Zira, ortaklık yoluyla yerel sermayeyle iş yapma niyetinde olan yabancı sermaye, yaptığı yatırımın karşılığını alacağına inanmak ister.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında, dünyanın 20 büyük ekonomisi içinde değerlendirilen Türkiye'nin dünyayla ekonomik entegrasyonunu daha etkin bir şekilde sağlayabilmesi için, sermaye şirketlerinin finansal yapılarının evrensel ilkelere uygun hale getirilmesine şiddetle ihtiyaç vardır. Bu uygunluk ise, evrensel kurallara ve kriterlere göre hazırlanmış finansal tablolarla ve yine evrensel kriterlere uygun olarak şirket ortaklarının etkisinde kalmadan hazırlanmış bağımsız denetim raporlarıyla mümkün olabilecektir. Bunun yapılabilmesi için uluslararası denetim standartlarına uygun, etkin ve bağımsız yeni bir denetim sistemi şarttır.

Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın denetlemeye ilişkin hükümleri, Türk hukukunda mevcut ve hiçbir işlevi kalmayan iç denetim sistemini kaldırarak tamamen bağımsız denetim esası üzerine inşa edilmiştir. Bunun sonucunda da denetçiler bir organ olmaktan çıkarılmıştır.

Bir ülkenin, sermaye ve finans piyasalarının, uluslararası piyasaların bir parçası olabilmesi; ülkenin yabancı sermayeyi çekebilmesi, rekabet piyasasında bir güç olarak yer alabilmesi için, tam şeffaflığa dayalı, Uluslararası Muhasebe Standartları'yla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlanmış finansal tablolara ve Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları'na göre denetimden geçmiş raporlara ihtiyaç vardır.

Bu kapsamda Yeni TTK Tasarısında, Uluslararası Muhasebe Standartları'yla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları'na ve Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları'yla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına atıfta bulunulmaktadır. Dolayısıyla şirketler finansal tablolarını oluştururken Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun (TMSK) yayınladığı muhasebe standartlarını, yapılacak denetimlerde ise denetçiler Türkiye Denetim Standartları Kurulu (TÜDESK) tarafından hazırlanmış Türkiye Denetim Standartları'nı esas alacaklardır.

Türkiye Denetim Standartları, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) tarafından yayımlanan Uluslararası Denetim ve Güvence Standartlarının birebir tercümesi olduğundan, denetçiler çalışmalarını sürdürürken bu standartları referans olarak kullanacak, bu standartlarda belirtilen teknik detayları ve etik kuralları esas alacaklardır.

Yeni TTK Tasarısında denetimlerin, 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik (SMMM) ve Yeminli Mali Müşavirlik (YMM) Kanunu'na göre denetim yetkisi almış Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir unvanlı meslek mensupları ile bunların oluşturdukları Bağımsız Denetim Kuruluşlarına, uluslararası standartlara göre yaptırılması öngörülmektedir.

Yeni TTK Tasarısında mevcut murakıplık sistemi kaldırılarak tamamen meslek mensubu olan kişi veya denetim şirketinden oluşan dış denetçi kavramı getirilmiştir. Küçük sermaye şirketleri için bir SMMM veya bir YMM Denetçi, büyük sermaye şirketleri ve borsada hisseleri işlem gören şirketlere ise, bağımsız denetim şirketleri denetçi olarak atanacaktır.

Tasarıda, denetçinin bağımsızlığı ve toplumsal sorumluluğunun zedelenmemesi için 7 yılda bir denetçi ekibinin rotasyonu da öngörülmüştür.

Tasarıya göre, denetçilerin görevi temel olarak yılsonu finansal tablolarının ve faaliyet raporunun denetimidir. Denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu "yok hükmünde" sayılacaktır. Denetçi görüşü, genel kurul kararlarını ve yönetim kurulunun görevde kalmasını etkileyici niteliktedir.

Tasarıda denetçi olabileceklerin nitelikleri konusunda; "Denetçi, ancak üyeleri, YMM veya SMMM sıfatını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir hükmünü getirmiştir. Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler, bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci malî müşaviri denetçi olarak seçebilirler" şeklinde bir ifade kullanmaktadır. Bu madde, KOBİ niteliğindeki işletmeler için de bağımsız denetimin zorunluluğunu ortaya koymakta ancak yapılacak denetim için bağımsız denetim kuruluşu kullanılması zorunluluğunu ortadan kaldırarak fayda-maliyet analizi çerçevesinde sınırlı sayıda meslek mensubunun da bağımsız denetim görevini yerine getirebileceğini vurgulamaktadır.

## 3. TÜRKİYE'DE KOBİ'LERİN MUHASEBE VE DENETİM AÇISINDAN DURUMU

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) yalnızca Türkiye'de değil bütün dünyada gerek toplam işletme sayısı açısından, gerekse istihdam edilen eleman sayısı açısından çok önemli bir yere sahiptir. Türkiye'deki işletmelerin %99'unu küçük ve orta ölçekli işletmeler oluşturmaktadır. KOBİ'ler, Türkiye'de istihdamın %77'sini, yatırımların %38'ini, katma değerin %26.5'ini ve ihracatın %10'unu gerçekleştirirken, banka kredilerinin sadece %5'ini kullanmaktadır.

KOBİ'ler, gerekli finansman kaynaklarını bulabilmek için özellikle banka ve diğer kredi kuruluşlarına gerçek mali durumlarını göstermenin önemini yeni anlamaya başlamışlardır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerdeki ve aile işletmelerindeki muhasebe uygulamalarında temel muhasebe kavramlarının uygulanmasında büyük sorunlar söz konusudur.

KOBİ'ler, bir taraftan daha az vergi ödeme çabası ile hareket ederken; diğer taraftan dış pazarlara açılabilmek, büyüyebilmek, ihtiyaç duydukları kredileri alabilmek, banka ve kredi kuruluşlarının talepleri çerçevesinde belirlenen kriterlere uymak için finansal tablolarını gerçeğe uygun bir şekilde gösterme çabasına girme durumunda kalmışlardır (Coşkun, 2009: 4).

KOBİ'lerin finansal performanslarını etkileyen önemli faktörlerden biri finansal raporlama düzenidir. Finansal muhasebe bilgilerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine ve yasalara uygun bir biçimde üretilmesi zorunlu olup, işletme dışına işletmenin faaliyet sonuçları ve finansal durumu hakkında doğru ve dürüst bilgi verilmesi hedeflenir. (Çarıkçıoğlu, 2004: 80-81)

Uluslararası arenada tek bir finansal raporlama dilinin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla KOBİ'ler için muhasebe ve finansal raporlama standartlarının geliştirilmesine yönelik uzun çalışmalar sonucunda Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, KOBİ'lere ait finansal tabloları kullananların gereksinimlerini ve fayda-maliyet analizini dikkate alan "KOBİ'ler için UFRS"yi, 9 Temmuz 2009 tarihinde yayınlamıştır.

Uluslararası kabul görmüş standartlarda finansal raporlama yapan KOBİ'ler, borçlanma maliyetlerinin düşürülmesinde, uluslararası şirket satın alma/birleşme veya yeni işbirliklerinde avantaj sağlayacaklardır. Böylelikle, geleceğin büyük firmaları olarak KOBİ'lerin sermaye piyasalarına açılmasını kolaylaştıracak ciddi bir hazırlık gerçekleştirilmiş olacaktır.

Ülkemizde KOBİ'lerde finansal raporlama uygulamaları değerlendirildiğinde, KOBİ'lerin muhasebeye genel yaklaşımının vergi muhasebesi esaslı olduğu görülmektedir. KOBİ'ler geleneksel muhasebe uygulamalarında teknolojik imkânlardan çok fazla yararlanamamakta, muhasebe alanında da nitelikli işgücü istihdam etmekte, sağlıklı bir iç kontrol sistemi ve finansal raporlama ortamı yaratmada sıkıntılar yaşamaktadırlar.

Ekonomik bütünleşmeler ve Avrupa Birliği müktesebatına uyum tek bir tanıma yönelme açısından önemli bir gelişme sağlamakta, ülkemiz açısından ise, TTK Tasarısı, tek bir tanım için üst düzeyde mevzuat imkânı yaratmaktadır. (Sayar, 2006: 124)

TTK Tasarısı, öngörmüş olduğu şeffaf ve kurumsal ticaret düzeni ile KOBİ'ler için önemli bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda tasarının konu ile ilgili en önemli yeniliklerden biri, belirtilen işletmelerin muhasebe düzenlerinin, UFRS'nin birebir çevirisi olan Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanacak olmasıdır. (Deloitte, 2006: 1)

UFRS'in uygulanmasıyla, Türkiye'nin KOBİ'leri uluslararası düzeyde kabul görmüş etkin bir raporlama sistemine geçmiş olacaktır. Böylece, bir yandan kurum kendi faaliyetlerini ve performansını daha sağlıklı bir şekilde ölçerken, finansman ihtiyacı için dış kaynak temininde de önemli bir rekabet avantajı sağlayacaktır.

Halka açık olmayan işletmelerin bağımsız dış denetimle tanışacak olmaları, muhasebe standartlarına yani çağdaş anlamda bir finansal raporlama uygulamasına geçiyor olmalarının doğal bir sonucudur. Bağımsız dış denetime hazırlık için ilk adım işletmelerin örgüt kültürlerini değiştirerek muhasebenin stratejik önemini anlamalarıdır. Çünkü muhasebe sistemi oturmamış şirketlerin ayakta kalması mümkün değildir. (Deloitte, 2007: 3)

## 4. KOBİ'LERDE MUHASEBE VE DENETİM KONULARINDAKİ ZORLUKLAR

### 4.1. Kurumsallaşamamaktan Kaynaklanan Zorluklar:

Kurumsal yönetim uygulamalarının, küçük ve büyük tüm işletmelerin yönetiminde önemli değişikliklere neden olduğu bilinmektedir. Bu değişiklikler öncelikle, işletmelerde uygulanan bilgi sistemlerinde ve muhasebe uygulamalarında kendini göstermektedir. Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir olması önem taşımaktadır. Kurumsal yönetim büyük ölçüde, bu özelliklere sahip bir bilgi sistemi tarafından desteklenmelidir.

Bu açıklamalar göstermektedir ki, muhasebe uygulamaları ve kurumsal yönetim karşılıklı etkileşim içindedir. İyi bir kurumsal yönetim sistemi, işletmede gerçekleşen mali olayları gerçek yönleri ile yansıtan güçlü bir bilgi sistemine dayanmak zorundadır. Güçlü bilgi sistemleri, güvenilir raporlama standartlarının, güvenilir standartlar da muhasebenin temel kavramlarının dürüst ve tarafsız uygulanmasına bağlıdır. (Aysan, 2008: 1)

### 4.2. Finansal Raporlamanın ve Denetimin Gerekliliğinin Kavranamamış Olmasından Kaynaklanan Zorluklar:

Ülkemizdeki işletmelerin büyük bir çoğunluğunun KOBİ şeklinde yapılanmış aile işletmeleri olduğu göz önüne alındığında; patron hâkimiyeti ile yönetilen bu işletmelerde iç kontrol sisteminin yetersiz ve etkin olmadığı görülmektedir. Sağlıklı bir muhasebe ortamı, nitelikli ve mesleki yeterliliğe sahip muhasebe meslek mensuplarının hizmetleriyle oluşturulsa bile, muhasebe işlemlerinin denetlenmesi ve gözden geçirilmesi sağlanmadıkça, güvenli ve sağlıklı bir muhasebe ortamının sürdürülmesi mümkün görülmemektedir. (Türker, 2004: 248)

İşletmeler tarafından hazırlanan finansal tabloların güvenilirliğini arttırmak ve finansal tabloların muhasebe ilkelerine uygun bir şekilde hazırlanmasını sağlamak amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Yurtdışı piyasalarda faaliyet gösteren aile işletmelerinin özellikle uluslararası raporlama standartlarına uygun bir şekilde muhasebe sistemlerini oluşturmaları ve bu standartlara uygun bir şekilde raporlama yapmaları gerekmektedir.

KOBİ'lerde finansal muhasebe ile ilgili karşılaşılan zorluklara ek olarak muhasebe denetiminde de çeşitli sorunlarla karşılaşılmaktadır. Kurumsallaşma sürecini tamamlayamamış KOBİ'lerde, çalışma ortamı resmi, ya da yazılı şekle dayanmayan, profesyonellikten uzak, güvene dayalı ilişkiler şeklinde oluşmaktadır. Bu durum, işletme faaliyetlerinin etkin bir biçimde denetlenmesini ve işletmede etkin bir denetim ortamının oluşturulmasını engellemektedir. İşletmelerde önemli zararlara neden olabilecek bu olumsuzlukların engellenmesi ve ortadan kaldırılması, denetim faaliyetinin Uluslararası Denetim Standartları (UDS) ile uygun olarak yürütülmesiyle mümkündür. (Güner, 2006: 422)

TTK Tasarısına göre denetçi, finansal tabloların, gerçek resmi, dürüstçe göstermemesi dolayısıyla işletmeyi tehdit eden veya edebilecek nitelikteki riskleri zamanında belirlemeye uygun bir sistem kurulup kurulmadığını, kurulmuşsa bu sistemin yapısını ve uygulamalarını açıklayan ayrı bir rapor düzenleyerek, denetim raporuyla birlikte yönetim kuruluna sunacaktır. Bu noktada tasarıya göre; "Risklerin Erken Teşhis Komitesi"nin görev alması söz konusudur. Finansal tabloların gerçeği yansıtabilmesi ve risklerin zamanında belirlenebilmesi için sağlıklı bir muhasebe ve kontrol sisteminin kurulmuş olması gereklidir.

Denetim, ekonomik sistemin ayrılmaz bir parçasıdır. Aksi halde, getirilen yenilikler, standartlar ve kurallar, kurulan sistemler veya alınan tedbirler hiçbir işe yaramayacaktır. Bunun doğal bir sonucu olarak TTK Tasarısı'nda, bağımsız denetime gereken önem verilmiş ve sermaye şirketleri için bağımsız denetim zorunlu hale getirilmiştir.

Tasarı, halka açık anonim şirketlerde olduğu gibi halka açık olmayan anonim şirketler için de bağımsız denetim zorunluluğu getirmiştir. TTK Tasarısına göre, anonim şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları denetçi tarafından, UDS ile uyumlu TFRS'ye göre denetlenecektir. Tasarı, anonim şirketlerin denetiminde radikal düzenlemeler getirmektedir.

Tasarı başarılı ve güvenilir bir denetim için bağımsızlık ve mesleki yeterlilik şartı getirmektedir. Amaç, sermaye şirketlerinin denetiminin uzman ve bağımsız denetçiler tarafından UDS'lere göre yapılmasını sağlamaktır. (Dal, 2008: 1)

### 4.3. Kredi Kuruluşları Tarafından Belirlenen Derecelendirme Kriterlerine Uyamamaktan Kaynaklanan Zorluklar:

KOBİ'lerin önündeki en önemli sorun, şeffaf olmayan raporlama anlayışı içerisinde işletme

içindeki ve dışındaki finansal tablo kullanıcıları için doğru, güvenilir, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin üretilememesinden kaynaklanan yönetim hatalarıdır.

Muhasebe sistemi için gerekli olan bilgilerin bir standart seti dikkate alınarak hazırlanması durumunda bu sorun ortadan kalkacak ve bilgi üretiminden kaynaklanan yönetim hatalarının önüne geçilecektir.

Etkin ve standartlara göre oluşturulmuş bir muhasebe sisteminin, kredi kurumlarının derecelendirme işlemleri için KOBİ'lere kolaylıklar sağlayarak finansman ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir etkisi olacaktır.

KOBİ'lerin finansman ihtiyacını bankalardan karşılamasında Basel ilkeleri büyük önem arz etmektedir.

Basel Bankacılık Denetim Komitesi, İsviçre'nin Basel kentinde, Uluslararası Ödemeler Bankası bünyesinde faaliyet gösteren, gelişmiş ülkelerin merkez bankaları ve bankacılık denetim otoritelerinden yetkililerin katılımıyla oluşturulan ve bankacılık konusunda danışma nitelikli olarak uluslararası standartları yayımlayan komitedir.

Basel Komitesi tarafından Basel I Sermaye Uzlaşısı, 1988 yılında yeni bankacılık standartları olarak yayınlanmıştır. Bu düzenleme ile bankaların uygulayacağı uluslararası sermaye yeterliliği standartları belirlenmiştir. Bu amaçla da, Basel düzenlemelerinde bankaların finansal sağlamlığının göstergesi olarak bulundurmaları gereken asgari sermaye tutarı bir kriter olarak uygulanmıştır.Asgari sermaye yeterliğini sağlayan bankaların her zaman finansal performanslarının çok iyi olmadığı, hatta bu tür bankaların iflasının da engellenemediği geçmiş yıllarda yaşanan örneklerde gözlemlenmiştir. Bu nedenle, düzenleyiciler tarafından bankaların finansal sağlamlık ve istikrarın sürdürülebilir olması, maruz kalınan risklerin tam ve doğru bir biçimde hesaplanabilmesi için, aynı zamanda etkin bir denetim ve gözetim sisteminin varlığının sağlanması ile piyasa disiplininin etkinliğinin arttırılmasının da gerekli olduğu anlaşılmıştır.

Basel I bankacılık düzenlemelerinin uygulanması süresince çok sayıda bankacılık krizinin yaşanmış olması, bankacılık siteminin mevcut düzenlemelerinin, özellikle de sistemin denetiminin yetersizliklerini ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle Basel II Uzlaşısı gündeme gelmiştir.

Basel II Uzlaşısı, hem sistemde öngördüğü köklü değişikler nedeniyle bankaları, hem de bankalarla kredi ilişkileri nedeniyle işletmeleri etkileyen uluslararası kurallar bütünüdür. Bu düzenlemelerin amacı, başlangıçta bankacılık sistemini sağlıklı bir yapıya kavuşturmak olarak görünse de, aslında nihai amaç, evrensel standartlar belirleyerek bu yolla uluslararası finans sisteminin daha sağlıklı işleyişini sağlamaktır.

Basel II, bankacılık düzenlemesi olmakla birlikte, reel sektörün fonlama olanakları üzerine doğrudan etki eden ve bankalarla kredi ilişkisi içerisinde olan firmaların yapılarını bir anlamda yeniden tanımlayan bir düzenlemedir.

Basel II ilkelerinin KOBİ'lerin finansman maliyeti, finansal raporlama süreci, muhasebe yapısı ve işletme politikalarına etkilerini ve işletmelere yansımasını şu şekilde sıralamak mümkündür;

- İşletmelerin finansal raporlama sistemi etkilenecek,
- İşletmelerde kayıt dışılığın azaltılması teşvik edilecek,
- İşletmelerin teminat yapısı değişecek,
- İşletmelerin kredi riskini azaltan faktörler farklılaşacak,
- İşletmelerde risk yönetim kültürünün yerleşmesi teşvik edilecek,
- İşletmelerde iç denetim, risk yönetim ve kurumsal yönetim sistemleri kurulacak ve/ veya etkinleştirilecek,
- Kalitatif verilerin önemi artacak,
- Kurumsal yönetim uygulamalarının varlığı kredi riskine yansıyacak,
- İşletmeler iyi derece "finansal not" alabilmeyi hedefleyecektir.

Uygun bir risk yönetim sistemine sahip işletmelerin olası risklerden diğer işletmelere göre karlı çıktıkları ve olumsuz koşulları işletme lehine çevirmeyi başardıkları görülmektedir. Basel II ilkelerine göre de, uygun bir risk yönetim sistemine sahip KOBİ'lerin derecelendirme notu daha yüksek olacaktır. (Aygören H.ve Uyar S., 2006: 62)

Basel II ilkelerinin, işletmelerin finansal raporlama sürecini önemli ölçüde etkileyeceği beklenmektedir. Bu noktada finansal raporlama sürecinin şeffaf, bağımsız denetim, iç kontrol sistemi, iç denetim ve risk yönetimi KOBİ'ler için daha da önemli hale gelecektir. (Aygören H.ve Uyar S., 2006: 77)

Basel II çerçevesinde, bankacılık sektörü ve derecelendirme kuruluşları için KOBİ'lere ait mali tablolarının denetlenmesi zorunluluğu başlayacaktır. Bu zorunluluk, kayıt dışı ekonomi ile mücadelede önemli bir adım olacak ve bağımsız denetim kuruluşları ile derecelendirme kuruluşları tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çok daha etkin rol üstleneceklerdir. (İSMMMO, 2009: 17)

Basel II kapsamındaki düzenlemeler, kredi talep edenler açısından da yeniden yapılanmayı gerektirecektir. Özellikle, finansal bilgi sistemlerinin yeri bu yeniden yapılanma içerisinde çok daha önemli olacaktır. Firma notu iyi olanın daha düşük maliyetle borçlanması olanağı, iyi derece alma çabalarını teşvik edecek ve dolayısıyla kurumsallaşma açısından farkındalığı artıracaktır.

Basel II uzlaşısının risk odaklı olması, işletmelerin piyasa itibarını ve kurumsal yönetim anlayışlarının önemini, finansal raporlama standartlarının önemi ile paralel olarak arttırmıştır. Finansal tabloların, kredi yönetiminde ve Basel II ile birlikte derecelendirme notunun alınmasında, kritik önem taşıması nedeniyle, güvenilir, karşılaştırılabilir, analize elverişli ve denetime uygun veriler üretmesi gerekmektedir.

Basel II ile oluşulacak yeni dönemin KOBİ'lerin önemli bir kısmı için ciddi yükler getirebileceği ancak, öngörülen şartları sağlayan ve yüksek derecelendirme notuna, düşük temerrüt olasılığına ve Basel II'de öngörülen teminatlara sahip olanlar açısından bir fırsat olabileceği de düşünülmektedir. (Kutlu, 2007: 195)

Finansal raporlamadan kaynaklanan sorunlar ve denetim boşluğundan kaynaklanan kayıt dışı işlemlerin varlığı ile kurumsal yönetimdeki zaaflar ve mali yapıya ilişkin sorunların, KOBİ'lerin mevcut kredi imkanlarından yararlanmalarını güçleştireceği düşünülmektedir.

Basel II ile KOBİ'lere dereceler verilecektir. Bu dereceler her KOBİ'nin kredi derecelerini gösterecek ve bankalara bu derecelendirme notlarına göre kredi faizi ödenecektir. Bundan dolayı kredi derecesinin yükselmesi, daha az maliyetli kredi sağlanmasını da beraberinde getirecektir. Buna ek olarak, Basel II işletme politikalarının belirlenmesinde KOBİ'lere önemli katkı sağlayacaktır.

Basel II ilkelerinin öngördüğü mali tabloların şeffaflığı ve güvenilirliği için muhasebe standartlarının hayata geçirilmesi önem taşır. Yeni TTK ile birlikte, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarıyla paralellik gösteren TMS ve TFRS'lerin, tüm işletmelerde kullanılması zorunlu hale gelecektir.

Sonuç olarak, Basell II Uygulaması ile KOBİ'lerin geleneksel işletme yönetiminden vazgeçmek zorunda kalacakları görülmektedir. Geleneksel işletme yönetimi yerine daha profesyonel, daha şeffaf, daha kamuyu aydınlatıcı, daha güvenilir bir yönetim yapısı ve finansal raporlama süreci oluşturulacaktır.

## 5. SONUÇ

Yeni Türk Ticaret Kanunu, ülkemiz ticari hayatı için önemli bir değişim sürecini başlatacak, yenilikçi niteliği ile yönetim ve denetim adına ciddi sonuçlar doğuracaktır.

Yeni TTK'nın; şeffaf ve kurumsal ticaret düzeninin sağlanması, AB ve Basel II düzenlemelerine uyum için kurumsal yönetim, etkin denetim ve risk yönetimine ilişkin hükümleri ile ülkemiz ticari hayatı ve iş dünyamızda, çok farklı bir dönemi başlatacağı anlaşılmaktadır.

Yeni TTK ile, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık için işletmeler ve özellikle sermaye ortaklıkları sınıflandırılarak, her bir sınıf açısından farklı bir muhasebe düzeni ve denetim anlayışı getirilmektedir. Kamuyu aydınlatma ilkesine ağırlık verildiği ve özellikle bilgi toplumu hizmetleri ile kurumsal bilgilerin şeffaflaşması amaçlanmaktadır.

Çağdaş bir bakış açısıyla muhasebe, ekonomik birimlerin geçmişi ve mevcut durumu hakkında bilgi ve geleceğe ilişkin ipuçları sağlayan bir dildir. Muhasebe, 'dil' olma fonksiyonu ile sadece geniş anlamda 'iletişim aracı' olmakla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik birimlerin kendileri hakkındaki bilgi üretmeleri ve bu bilgiyi kullanılabilir bir formda sunmalarının da aracıdır. Ülkelerin ve finansal piyasaların daha fazla birbirine bağımlı duruma geldiği günümüzde bir ülkedeki veya bir piyasadaki gelişmeler, hızla diğerlerini de etkisi altına almaktadır. Teknolojinin ilerlemesi ve sınırları ortadan kaldırmasıyla birlikte, yatırımcılar uluslararası yatırım fırsatlarına daha çok ilgi göstermekte, işletmeler de uluslararas pazarlardan mümkün olduğunca

fon sağlama olanakları üzerinde durmaktadırlar. Dünyada meydana gelen bu sermaye hareketleri kapsamında en önemli değer "bilgi" ve özellikle "finansal bilgi" olmaya devam etmektedir ve bu bilgiye sahip olmak için iyi işleyen bir muhasebe sistemine ihtiyaç vardır.

Türkiye'de muhasebe uygulamalarını temelde Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile Vergi Usul Kanunu'nda yer alan hükümler yönlendirmektedir.

KOBİ'lerde muhasebe ve dolayısıyla denetimin önünde yer alan en önemli sorun; kayıt dışı işlemlerin ulaştığı yüksek seviyedir. Sorunun ortadan kaldırılması ve dolayısıyla denetimden beklenen sonuçların elde edilebilmesi için KOBİ'ler üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan finansal yüklerin azaltılması konusunda gerekli yasal düzenlemelerin yapılmalıdır.

Halka açık olmayan işletmelerde ve özellikle KOBİ'lerde denetim çalışmalarında karşılaşabilecek sorunun temelinde; denetim olgusunun bu işletmelerin sahip veya yönetimleri tarafından anlam, önem ve kapsam olarak yeterince algılanamaması, bu olguya tamamen vergi odaklı olarak yaklaşılması yatmaktadır.

Kurumsal yönetim, risk yönetimi ve denetlenebilir olmanın sorumluluğu ise yönetim kuruluna ait olacaktır. Yönetim Kurulu'nun bu sorumluluğunu etkin bir biçimde yerine getirebilmesi için, şirketlerde mutlaka iç denetim faaliyetine ihtiyaç olacaktır. İç denetim faaliyeti ile muhasebe ve mali raporlama sisteminin işlerliği, güvenilirliği, iç kontrollerin yerindeliği, risk yönetiminin etkinliği makul bir güvence ile sağlanabilecektir. Tasarının etkinliğine özel önem verdiği dış denetimin beklenilen sonucu doğurabilmesi için iç denetim faaliyetine de gereken önem verilmelidir.

Mali, ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel faktörler ve altyapı eksiklikleri, kayıt dışı işlemlerin ciddi bir sorun olarak kalmasında büyük rol oynamaktadır. Bu sorun, işletmede meydana gelen mali nitelikli olayların muhasebe kavram, standart ve ilkelerine uygun bir biçimde kaydedilmesini ve dolayısıyla finansal raporlara aktarılmasını engellemektedir.

TTK Tasarısı'nın KOBİ'lere ilişkin getirmiş olduğu düzenlemeler, sadece muhasebe ve defter tutmaya yönelik değildir, bu düzenlemeler bir bütün olarak KOBİ'leri standart bir sisteme dahil edecek şekilde belirlenmiş birbirlerinden ayrılmaz kurallar bütünüdür.

TTK Tasarısı'ndan TFRS'nin muhasebe düzenine yön vereceği şeklindeki esaslı değişiklik, ilk aşamada SMMM'leri ve YMM'leri ilgilendirmekte, meslek mensuplarının bu konuda eksikliklerinin giderilmesi hususunda ise meslek odalarına ve üniversitelere önemli görevler düşeceğini göstermektedir.

KOBİ'ler için uygulanacak finansal raporlama standartlarına ilişkin yeniliklerin bağımlı çalışanlarca öğrenilmesi, TTK Tasarısı'nın şeffaf ve kurumsal ticaret düzeni hedefine ulaşmasında önemli bir hususdur. Bu hedef dahilinde tasarının kanunlaşması, KOBİ'ler için yeniden yapılanma sürecinin gerekliliğini ifade etmektedir. Standartların sürekli gelişen dinamik yapısı dikkate alındığında bu değişimin anlık olmayacağı ve süreklilik gerektireceği unutulmamalıdır.

Ülke ekonomisinin lokomotifi olarak nitelendirilebilecek KOBİ'lerin yeni bir muhasebe ve denetim düzenini benimseyecek olması, KOBİ'lerin yeniden yapılandırılması anlamına gelmektedir. Bu süreçte, KOBİ'ler yalnız bırakılmamalı, gerek ilgili kurum ve kuruluşlar, gerek üniversiteler ve gerekse devlet tarafından desteklenmek suretiyle kurumsal bir yapıya kavuşturulmaları sağlanmalıdır.

## KAYNAKÇA


Aygören H. - Uyar S. (2006). **"BASEL II İlkelerinin KOBİ'lere Olan Etkileri: Finansman Maliyeti, Finansal Raporlama ve Muhasebe Açısından Değerlendirme"**, Mali Çözüm, İSMMMO Yayınları - Sayı: 77, İstanbul.

Aysan M. (2008). **"Kurumsal Yönetim, Muhasebenin Kavramları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları"**, 3. Aile İşletmeleri Kongresi Ek:1**,** T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Coşkun A. (2009). **"KOBİ'lerde Muhasebe ve Denetim Standartları",** Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (2009 Yılı Eğitim Toplantıları)**,** İstanbul.

Çarıkçıoğlu P. (2004), **"Aile İşletmelerinde Karşılaşılan Temel Muhasebe Sorunları",** 1. Aile İşletmeleri Kongresi**,** T.C. Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Dal S. (2008). "**Türk Ticaret Kanunu (TTK) Tasarısı Işığında Aile Şirketleri'nde Kurumsal Yönetim"**, 3. Aile İşletmeleri Kongresi, T.C. Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Deloitte Touche Tohmatsu (2006). Türk **Ticaret Kanunun Tasarısı KOBİ'ler Alanında Getirdiği Yenilikler**, İstanbul.

Deloitte (2007). **KOBİ'ler için UFRS taslağı ve Türkiye'de uygulanabilirliği ile ilgili düşünceler**

Güner F. (2006). **"Aile İşletmelerinde İç Denetim, İç Denetimin Faydaları ve Etkin Bir İç Denetim Sistemi Oluşturmanı Yolları"**, 2. Aile İşletmeleri Kongresi, T.C. Kültür Üniversitesi, İstanbul.

İsmmmo Yayın No:120, (2009). **Meslekte Yeni Bir Boyut; Bağımsız Denetim**, İstanbul.

Kutlu H. (2007). **"KOBİ'lerin Finansal Sorunları ve Çözüm Önerileri"**, 4. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Sayar Z. (2006). "**KOBİ Finansal Raporlama Standart Taslağının Türkiye'de Uygulanabilirliğine İlişkin Değerlendirmeler-1"**, Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu **-** X, Kıbrıs.

Türker M. (2004). **Vergi Kayıplarının Önlenmesinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Beyannamelerini İmzalaması ve Maliye Bakanlığına Bir Öneri**, TÜRMOB Yayınları – 249, Ankara.